

Dolores Thijs

Het huis aan de Sont

HET LEVEN VAN KAREN BLIXEN
NA HAAR TERUGKEER UIT AFRIKA

ROMAN

Dolores Thijs

*Het huis aan
de Sont*

Karen Blixen na *Out of Africa*

Roman

*Voor Caroline Carlsen,
huishoudster van Karen Blixen*

‘Alleen die oudere huishoudster, met een temperament dat zoveel verschilde van het hunne als maar kon, begreep hen op haar manier, en bewaarde net als zij alles in haar hart met een mengeling van trots en wanhoop.’

ISAK DINESEN, ‘Het souper te Elseneur’,
uit: *Zeven grillige verhalen*

Blixen

Voor Marjo van Woerkom

Onder die eeuwig eendere hemel,
omgeven door geluiden die haar nooit
aan vroeger deden denken, door
dat godvergeten oerwoudgroen,
werd zij de dappere, de vrouw
met het geweer, ondanks
haar wonderschone grote ogen.

Maar sinds de grammofoon Strawinsky's
Petroesjka op de jaarmarkt dansen liet,
Finch-Hatton, knaap en kuis
in shirt en lange broek, uit overvloed
avonturier, met geestdrift van een knaap
al wat hem lief was met haar deelde,

werd zij volwassen, wist zij wie ze was,
sinds haar de lange avonden ontvoerden
naar wat zij niet meer onderscheiden wilde:
zijn van het voorhoofd wijkend haar,
de ritmen van muziek, de taal, de beelden
van levens nooit beleefd, zijn ogen die
haar zagen in het ongebonden
verband waarin hij zag – zijn voorgeslacht
engelse adel, zijn handen
sportief gespierd –, zweeg zij zo'n lange avond.

Wat kon zij, toen hij stierf,
jong, anders doen dan huiswaarts,
naar Denemarken gaan, de draad
van jaren oude jeugd opnemen en verhalen,
met harde hand, rococosprookjes
van kardinalen, verdronkenen en vrijsters,
voor wat noch zijn, noch haar kroost was,
haar troost.

C.O. JELLEMA, uit: *De schaar van het vergeten*

DEEL 1

‘Welkom, Fru Carlsen’

Voorjaar 1949

De trein kwam hijgend tot stilstand op het stationnetje van Rungsted. Nadat de zon door de ochtendnevels heen was gedrongen was het kwik al snel gestegen tot 26 graden. Het was een stralende, maar zeldzaam hete en stoffige voorjaarsdag, zoals we hem zo vroeg in het jaar al lang niet meer gehad hadden. Het was de warmste lente sinds het eind van de oorlog, de mensen, dieren en akkers snakten naar regen. Het gezoem van insecten hing zwaar in de windstille lucht die trilde in de hitte, zwaluwen fladderden in paren klapwiekend door de hemel. Het water van de Sont klotste tegen het keienstrand.

Ik droeg een katoenen zomerjurk, lichtgroen met witte noppen en met een wikkelceintuur dat ik op de rug tot een grote strik geknoopt had. Door de reis was hij behoorlijk verformfaaid en onder de oksels zaten natte kringen. Het was benauwd

en het zweet parelde over mijn rug en voorhoofd. Ik maakte niet bepaald een stijlvolle entree. Nils droeg zijn zondagse korte broek, die er ook niet meer zo netjes uitzag als toen ik ze hem die ochtend had aangetrokken. Ik hielp hem met uitstappen en nauwelijks had ik de grote en de kleine koffer op het peron neergezet of ze werden opgepakt door een oudere man die zijn pet afnam en achter zijn pijp iets onduidelijks bromde. Ik veronderstelde dat het een welkomstgroet was. Hij droeg een bruine corduroy broek die een beetje van zijn achtwerk zakte, een grijs zomerhemd en groene tuinlaarzen. Een herdershond draafde opgewonden om Nils en mij heen en snuffelde kwispelend aan onze schoenen. Een jonge, ietwat mollige vrouw die ik zo rond de dertig schatte, riep hem tot de orde: 'Hier, zit, Pasop!' Het was haar aan te zien dat zij niet al uren in een volle bus en een bedompte stoptrein had gezeten en haar verzorgde uiterlijk maakte dat ik me nog armoediger voelde. De hond luisterde onmiddellijk.

'Welkom, Fru Carlsen. Mijn naam is Clara Svendsen. Dag, Nils.' Meteen vielen me haar ogen op, blauw en ijzig als het water van een fjord hartje winter. De jonge vrouw praatte op een onbewogen toon, als iemand die vraagt hoe laat het is. Haar gezicht, waar het zonlicht op viel, drukte niets uit. Ze depte het met een wit katoenen zakdoekje en zakte iets door de knieën, tot op Nils' ooghoogte. Haar enorme strohoed legde een schaduw over mijn zoontje. Toen ze hem probeerde te zoenen dwarrelde een fuchsiarood lint van de brede rand speels op haar ene schouder en een blonde lok viel op Nils' wang. Hij verborg zijn gezichtje in de kreukels van mijn jurk en hoe meer ik probeerde hem een fatsoenlijke houding te laten aannemen, hoe steviger hij zich aan me vastklampte. Het werd echt tijd dat hij leerde omgaan met andere mensen. 'En mag ik u Alfred Pedersen voorstellen, onze man voor alle seizoenen? Vandaag in de rol van chauffeur.' De

ironische ondertoon ontging me niet, maar ik had geleerd wat geduld was en om mijn nieuwsgierigheid te bedwingen. Het zou zich allemaal wel uitwijzen. De man zette zijn pet af, haalde de pijp uit zijn mond en gaf me een hand.

Vóór het station trok een met gele fresia's versierde T-Ford de aandacht. 'Tja, zo'n auto zie je niet iedere dag', zei Clara glimlachend. 'Een tweedehandsje, maar de Barones heeft hem zelf opgesmukt. Speciaal voor u. Ze barst nu eenmaal van dit soort, eh, leuke ideeën.' De brompot rolde veelzeggend met zijn ogen. Onopvallend, zo dacht hij waarschijnlijk, maar ik zag het. Nors negeerde de man de geamuseerde blikken en het commentaar van de andere treinreizigers die zich naar de auto omdraaiden. Ruwe bolster, blanke pit, zo beoordeelde ik hem. Hij laadde de bagage in en hielp Nils en mij in de auto. Nils had moeite met het hoge trapje bij het portier en liet zich tot mijn verbazing zonder tegenspartelen door Alfred Pedersen op de voorbank tillen. Een dergelijk, in mijn ogen haast vorstelijk en onverwacht onthaal had ik niet verwacht en ik verzekerde Clara dat mijn zoon en ik het erg op prijs stelden. Een kwartier later waren we op Rungstedlund.

De zon scheen fel op de rode dakpannen en de hitte van de middag trok als een waas om de witte gevel van het L-vormige huis waarop een lindeboom zijn lange schaduw wierp. Vanaf de bovenverdieping kon je waarschijnlijk de omliggende weilanden en de Sont zien. Tegen de muren van het huis groeiden wilde rozen, blauwe regen en clematis en tussen de donkergroen geverfde ramen en deuren klommen wingerdranken omhoog, niet grillig en opstandig, maar net zo keurig gesnoeid als de heggen rond de grasperken, waar spinnen hun kleverige webben hadden gesponnen. Koolwitjes fladderden over het zilver-schoon en de paarse rododendrons. De warme lucht geurde indringend naar seringen. Bij de borders zoemden hommels rond

de meidoornstruiken en tussen het fluitenkruid, dat als een zomerse sneeuwbus uitbundig over de boter- en paardenbloemen, de rode klaver en de vossenstaarten heen groeide, bloosden boerenpioenen. Bij de vijver met de waterlelies dansten libellen naast jonge eendjes die zenuwachtig achter hun moeder aan zwommen. Ergens ver weg in het stille bos hoorde ik de vage, holle lach van een specht. De eiken, beuken en de kastanjabomen, met hun witte bloesems als kaarsen in een kathedraal, reikten met opgeheven kruinen naar de wolkenloze hemel. Het grasveld lag er sappig groen bij. Alles verraadde de liefdevolle hand van een tuinman.

Zo ongeveer had ik me het paradijs altijd voorgesteld. Ik kon haast niet geloven dat ik hier verzeild was geraakt. Al mijn zintuigen werden geprikkeld en vooral de geuren riepen herinneringen op aan mijn kindertijd. Iets in die omgeving wekte een zalige loomheid op die ik sindsdien niet meer had gekend. Deze plek vervulde mij met nieuwe moed en hoop en ik beseftte dat ik dankbaar moest zijn. Maar aan wie? God? Die had me tot dusver niet zo goed behandeld. Was het niet gewoon mijn eigen doortastendheid die me hierheen had gevoerd? Wat deed het ertoe. Dat het leven vol verrassingen en onverwachte wendingen zat, had ik inmiddels óók geleerd. Maar ik beseftte ook dat mijn leven tot dusver alleen maar uit fasen had bestaan. Het boerenkind en daarna de jonge vrouw, mijn opleiding en werk als verpleegster, de jaren met Jens in Kopenhagen. Alles was van voorbijgaande aard geweest, behalve mijn moederschap was niets duurzaam gebleken. Maar nu lag er een nieuw pad voor me, waarvan ik ook niet met zekerheid wist waartoe het me zou leiden en of het niet wederom van korte duur zou zijn. Gezien mijn leeftijd – ik was inmiddels 38 – had ik echter nog maar weinig tijd voor misgrepen en experimenten en ik besloot dat Rungstedlund ook mijn wereld zou worden. Ik zette

vol vertrouwen mijn eerste schreden op een weg die ik, ook al wist ik niet wat ik er allemaal nog zou aantreffen, vastberaden tot mijn levensavond wilde volgen. En voor Nils zou het heerlijk zijn om hier op te groeien.

Anderhalve maand eerder had ik het allemaal zelf moeten uitzoeken en vanaf het station de bus genomen. Na twee haltes was ik al op de Strandvej. Ik stapte uit aan de kant van de Sont, die zich stil, glanzend en roerloos uitstreckte tot aan de horizon. Zeilbootjes dobberden op het water en kleine golven kletsten tegen de oever. De lucht was zo helder dat ik Zweden aan de overkant kon zien liggen. Ik liep de oprijlaan tussen de hoge beukenhaag op. Behalve het gekwetter van een paar vogels was het er volkomen stil. Daardoor kwam het me voor alsof mijn knarsende voetstappen op het grind tot in Kopenhagen te horen waren. In de lichte zeebries wapperden op het grasveldje achter het huis aan de Strandvej handdoeken en onderrokken aan een waslijn die tussen twee berken was gespannen. Bij het koetshuis sproeide een man de tuin. Hij droeg een versleten tuinbroek, met daaronder een overhemd met opgerolde mouwen. In de kruiwagen lagen tomatenplantjes, tegen het hek stonden een paar rozenstruiken met de wortels in een jutezak. Het weer was in ieder geval een gunstig voorteken.

Ik bonkte met de zware klopper op de deur. Ergens sloeg een hond aan en een mager meisje – ik schatte haar een jaar of zeventien – met een bleek ovalen gezichtje deed open. Ze droeg een smetteloos wit schort en op het kastanjebruine haar, dat ze zo had opgestoken dat het op een vogelnestje leek maar ook op een stevig bouwwerk dat elke storm moest kunnen doorstaan,

pronkte een parmantig een stijf kapje zoals ze allang niet meer gedragen werden. Het jonge ding maakte een knicks, iets wat geen enkel modern meisje tegenwoordig nog deed. Ik stapte in een streep zonlicht en schreed voorzichtig over het dikke tapijt, vrezend dat ik mijn schoenen niet goed aan de deurmat had geveegd.

Het huis was fris en koel. Het meisje begeleidde me via een kleine, zonnige serre met rotanmeubelen vanwaar je uitzicht had op de Sont, naar een kamer links in de gang. Ze opende de deur en ik betrad een salon die door de grote, vergulde spiegels aan de lindengroene wanden twee keer zo groot leek. Er werd me gevraagd om plaats te nemen in een van de olijfgroene fauteuils van de zithoek. Het meisje verwijderde zich.

Ik ging zo zitten dat ik de deur in de gaten kon houden. Ik heb altijd een hekel gehad aan deuren in mijn rug, ik hou van overzicht, dat geeft me een gevoel van veiligheid. Hier komt vast veel bezoek, dacht ik, de kamer taxerend. Het zachte ochtendlicht stroomde door de ramen naar binnen en werd gedempt door lange tulen gordijnen met bloemborduursels die als bruidssluiers over het glimmende parket sleepten. Mijn aandacht werd verder getrokken door de bizarre, oosterse tekeningen op een kamerscherm en de oude schilderijen aan de muren vanwaar vorige generaties letterlijk op me neer leken te kijken. Op de ladekasten stonden houten en stenen vogels uitgestald; de meeste had ik nog nooit door de Deense lucht zien vliegen. De secretaire bevatte vast veel geheimen en wat kon er in die met koper beslagen kist zitten, waarop een vaas met dieprode pioenen stond te pronken? Ik was niet gewend aan dit soort interieurs en diep onder de indruk.

De staande witte klok sloeg één uur. Op de plavuizen van de vestibule naderden driftig tikkende hakjes. De deur van de kamer ging piepend open en vanuit de gang viel een baan licht

naar binnen. Mevrouw Blixen kwam de kamer binnen, in haar hand hield ze een notitieboekje en een potlood. Ik stond op en we begroetten elkaar. Ze was kleiner en fragieler dan ik had verwacht. Ondanks de warmte droeg ze een bruine fluwelen broek en een dikke beige coltrui waarin haar spitse bleke gezicht, dat door een strak haarband nog smaller leek, bijna helemaal verdween. Vooral de koortsachtige en dik met kohl omlijnde ogen, alsof ze waren opgemaakt voor een toneelvoorstelling, vielen me op. Even dacht ik aan een van de heksen uit Nils' sprookjesboek. Een beeld dat ik echter meteen verjoeg, omdat het me niet had verbaasd als de vrouw tegenover me mijn gedachten had kunnen lezen. Hoewel ik nooit veel waarde had gehecht aan uiterlijk vertoon had ik die ochtend meer dan gewoonlijk aandacht aan mijn verschijning besteed. Toch vond ik meteen dat deze vrouw er in haar eenvoudige kleren honderd keer eleganter uitzag dan ik en ik schaamde me een beetje voor mijn degelijke mantelpakje dat al meer dan tien jaar oud was. Iets nieuws kon ik me niet veroorloven en waarom zou ik? Als alles volgens plan verliep zou ik geen mantelpakjes meer hoeven dragen.

Ik wist wat ik wilde, maar was ook gespannen. Een barones was tegenwoordig toch iets bijzonders, een soort antiek voorwerp uit een verleden dat nooit tot het mijne of dat van mijn voorvaderen had behoord. Ik wist niet veel meer dan dat ze boeken schreef en dat vond ik wel interessant, maar ik hoopte dat ze me daarover geen examen zou afnemen. Waar had ik de tijd vandaan moeten halen om te lezen?

Ze gaf me een hand, die koud aanvoelde, en maakte een uitnodigend gebaar om weer plaats te nemen. Het dienstmeisje schoof een serveertafeltje tussen ons in, zette een zilveren schaal met zandkoekjes neer en schonk thee in witte porseleinen kopjes met een vrolijk motief van kleine aardbeien en frambozen. Ze waren zo dun en bijna doorzichtig dat ze van

parelmoer gemaakt leken. ‘Else, zet je het raam even open?’ Het meisje deed wat haar was opgedragen en verdween met blozende wangen net zo geruisloos als ze gekomen was, voorzichtig de deur achter zich sluitend. Onder de gesloten deur scheen een reep licht.

Ondanks de eerste indruk die ze op me maakte, leek de vrouw tegenover me goed gehumeurd en vriendelijk. Ze bood me de schaal met koekjes aan. Ik nam er een en proefde meteen dat ze zelfgebakken waren, met net iets te weinig boter en een paar korrels te veel zout. Mevrouw Blixen sopte het hare in de hete thee, wat me verbaasde van een aristocrate. Ze klemde het kopje tussen haar broodmagere handen, vol grote en kleine ouderdomsvlekjes en dikke aders, waardoor ze leken op een landschap dat was doortrokken van grillig kronkelende rivieren, en zette het voorzichtig aan haar lippen. Het doorslikken van het weke koekje leek haar moeite te kosten. Ze kwam meteen ter zake en dat beviel me wel. ‘Madam Carlsen, zoals u waarschijnlijk reeds gezien heeft, is dit een groot huis. Fru Martensson, mijn huidige huishoudster, kan het vele werk niet meer aan, ze wordt een dagje ouder. Maar ik ook. Vandaar de advertentie. Zodra een opvolgster is gevonden en zij die heeft ingewerkt, wil ze vertrekken. Ik vrees echter dat het nog even kan duren. Dat probeert ze namelijk al twee jaar, maar van alle hulpen die we inmiddels hebben uitgeprobeerd voldeed er niet één. Eerlijk gezegd word ik een beetje moe van al die vrouwen die zichzelf overschatten. Altijd weer dat zoeken naar de volgende kandidate en het voeren van zinloze gesprekken, terwijl ik meteen al zie of iemand wel of niet geschikt is. Bovendien wil ik niet om het even wie in mijn huis hebben.’

Ze had een lijzige stem, de stem van een oude vrouw. ‘Ik ben veeleisend, het is maar dat u het weet. Streng, maar rechtvaar-

dig. Net als mijn vader. Daardoor heb ik ook in Afrika respect kunnen afdwingen. Zowel bij de blanken als bij de bevolking. Maar goed, daar gaat het nu niet meer over. U hebt me een brief geschreven, maar die is summier. Wat ik begrijp, want in een brief vertelt men tenslotte geen mensenleven.’ Ze lachte. ‘Hoor wie het zegt! Nee, daar heb je hele boekwerken voor nodig en dan nog. Over boeken gesproken: ik neem aan dat u wel een en ander over mij weet. Maar ik weet dus heel weinig over u.’ Mevrouw Blixen kneep haar ogen iets samen en boog naar me toe alsof ze verwachtte dat ik haar een geheim ging inluisteren. ‘Zegt u eens, Madam Carlsen, wie bént u?’

Op deze directe vraag had ik niet gerekend. Wie was ik? Hoe kon ik dat in een paar woorden vertellen? Ik kende mensen die dat aan het eind van hun leven nog niet wisten. In ieder geval was ik een vrouw van veertig die liever niet herinnerd wilde worden aan bepaalde episoden uit het verleden. Ik had er een streep onder getrokken, maar de vraag bracht oude pijn naar boven die ik tot op dat moment als verwerkt en vergeten had afgedaan. Mijn hart begon te bonzen en aan mijn slapen klopte de hoofdpijn weer aan. Mijn situatie was niet bepaald rooskleurig en mijn grootste zorg bestond er dan ook in om in het leven van alledag het hoofd boven water te houden. Eigenlijk was het vooral het vooruitzicht van een eigen woning dat me naar Rungstedlund had gedreven. Ik móést die betrekking krijgen. De vrouw zag mijn aarzeling en gaf me tijd. Ze had het kopje neergezet, leunde nu achterover en staarde me aan met haar donkere blik. ‘U hoeft me natuurlijk geen roman te vertellen, Madam Carlsen. Die schrijf ik zelf wel.’ Ze glimlachte en keek me recht in de ogen.

De wijze les van mijn vader indachtig, dat je bestaat in het openbaar, maar leeft in het geheim, besloot ik het antwoord

kort te houden. Tenslotte was dit toch een wildvreemde vrouw die ik na dit gesprek misschien nooit meer zou zien. Ik glimlachte wat ongemakkelijk: 'Het zou hooguit een hoofdstuk worden.' Ze knikte. 'Dat heeft u mooi gezegd, Madam Carlsen. Maar waarschijnlijk is het niet meer dan een alinea.' Weer die vorsende blik. De vrouw tegenover me zat duidelijk op meer informatie te wachten.

Ik schraapte mijn keel. 'Ik ben opgeleid als verpleegster, heb in een paar ziekenhuizen gewerkt, maar, zoals ik u reeds schreef, ben ik al enige tijd zonder vast werk', ging ik dus verder. 'En ik heb er genoeg van om driehoog-achter in een kleine woning te zitten. Maar voor de betere huurwoningen bestaan lange wachtlijsten en ik heb de indruk dat ik als alleenstaande vrouw geweerd word.' Mevrouw Blixen veerde op. 'Ha! In dat zogenaamde moderne land van ons dat als eerste in Europa in 1917 het vrouwenkiesrecht heeft ingevoerd!' Ze boog zich naar me toe. 'Alleenstaand, zei u? Heeft u dan geen man, Madam Carlsen?' Haar ogen boorden zich in de mijne.

'Nee. Niet meer.' Daar wilde ik het eigenlijk helemaal niet over hebben. Niet hier. Niet nu. En liefst nooit meer. 'Maar ik heb wel een zoon.'

Daarmee leidde ik haar af van het onderwerp. Ze keek verast. 'Ik waardeer uw openheid, Madam Carlsen. Maar een kind? U weet toch dat dit niet de bedoeling is? Hoe kunt u voor mij zorgen als u dat ook voor uw kind moet doen? Hoe stelt u zich dat voor?'

'Ik kan zowel voor u als voor mijn jongen zorgen, mevrouw. Het kind heeft orde en regelmaat nodig en ik weet zeker dat u van hem geen last zult hebben. Nils is gemakkelijk en gehoorzaam.' Inmiddels had ik wel gezien dat dit landgoed en het huis groot genoeg waren opdat een kind je er niet voortdurend voor de voeten zou lopen. De hoofdpijn zwol aan. Hoe

kon ik deze vrouw overtuigen? Haar afwijzing van een kind was in de advertentie inderdaad duidelijk geweest. Ik vreesde dat ze het wel erg brutaal zou vinden dat ik alsnog had gesolliciteerd, terwijl ze waarschijnlijk vele brieven had gekregen van vrouwen zonder kinderen. Ze ging iets verzitten, sloeg haar benen over elkaar en nam weer een slokje van haar thee. Ik verwachtte een afwijzing en zag me al met hangende pootjes terug naar Kopenhagen reizen, waar ik weer de kranten zou moeten uitspitten naar werk dat me tot nu toe altijd geweigerd was zodra ik mijn status kenbaar had gemaakt. Zelf had ik me nooit geschaamd voor het bestaan van Nils. Integendeel. Het leven mocht dan niet vriendelijk met me zijn omgesprongen, maar het had me wel een kind gegund. Nils was het dierbaarste wat ik had. Maar wel een handicap.

‘U bent een dame die weet wat ze wil’, zei de vrouw. ‘Dat mag ik wel.’ Ze keek me weer aan met die ondoorgrondelijke blik. ‘Een zoontje, dus.’ Ze wees naar mijn handtas. ‘Vooruit dan maar, nu u er toch bent. U heeft vast een foto. Iedere moeder heeft een foto van haar kind. Zo heb ik tientallen foto’s van mijn Kikoejoes.’

Kikoejoes? Ik wist niet waar ze het over had, peuterde een klein fotootje uit het binnenzakje van mijn handtas en gaf het haar. ‘Het is een paar maanden oud, maar zoveel is Nils nog niet veranderd. Ik liet het maken voor zijn vierde verjaardag.’

De vrouw bestudeerde het portretje alsof ze een zeldzame diersoort aanschouwde. Voor het eerst zag ik een teken van emotie op haar gegroefde gezicht en heel even leken alle rimpels door een onzichtbare hand gladgestreken. Maar over haar glimlach gleed al snel een donkere schaduw. ‘Ik had zelf ook graag kinderen gehad, Madam Carlsen. Maar helaas, het lot of wat dan ook heeft anders beschikt. Gelooft u in het noodlot? Ik troost me met de gedachte dat het tenslotte maar zie-

lig is om te willen voortleven in je kinderen als je zelf mislukt bent. Vindt u ook niet? En wie is dat uiteindelijk niet? Mislukt? Hoe kan men dan kinderen leren vertrouwen te hebben en inhoud aan hun eigen leven te geven?’ Ik zweeg. Wat kon ik hierop antwoorden? Ze keek nu afwisselend van de foto naar mij. ‘Ik zie enige gelijkenis. Ach, weet u, uw zoontje zou geen echt bezwaar vormen. Ik ben alleen bang dat een kleuter te gemakkelijk de straat op loopt en het verkeer op de Strandvej wordt steeds drukker.’ Minachtend: ‘Ook weer iets van deze moderne tijd. En als uw kleine Nils die scheurende gekken al overleeft, kan hij altijd nog de Øresund inlopen. Kan hij al zwemmen? Ik wil niet op mijn geweten hebben dat uw kind overreden wordt of verdrinkt, Madam Carlsen.’

Ik zei dat ik goed op hem zou passen. Als ik hier kwam werken zou Nils immers een paradijs áchter het huis vinden? Aan de strandweg en daar voorbij zou hij niets te zoeken hebben en dat zou ik hem goed duidelijk maken.

‘Ik verbied het hem gewoon. Hij zal natuurlijk zo snel mogelijk leren zwemmen en naar me moeten luisteren. Tenslotte ben ik zijn moeder.’

Misschien verbeeldde ik het me, maar heel even leek het alsof de donkere ogen tegenover me zich vernauwden tot spleetjes en weer dacht ik aan Nils’ sprookjesboek. Ik werd uit mijn overpeinzingen opgeschrikt door een nieuwe vraag. De toon was nu weer zakelijk en maakte me duidelijk dat ik het pleit nog niet gewonnen had.

‘Hebt u ook getuigschriften, Madam Carlsen?’

Ik haalde een envelop met de diploma’s van de middelbare school, de verpleegstersopleiding en een aanbevelingsbrief van het hoofdstedelijke ziekenhuis uit mijn tas en schoof die naar haar toe. Mevrouw Blixen wierp er slechts een korte blik op en schoof alles opzij. Ik zei dat ik weliswaar geen getuigschrift als

huishoudster had, maar dat ik tijdens de oorlog niet alleen zien had verzorgd, maar ook had gekookt voor een aantal bekende kunstenaars.

'Zorgen voor anderen is een mooie taak, Madam Carlsen. Dat u verpleegster bent, zie ik als een voordeel. En dan ook nog één die kan koken. Waar vind je dat tegenwoordig nog. Weet u het wel zeker? Dan bent u een witte raaf. Zes jaar geleden nam ik een juffrouw in dienst als meid en kokkin en ze bakte er letterlijk niets van. Terwijl we hier op Rungstedlund tijdens de oorlog dankzij onze moestuin beter hadden kunnen eten dan wie dan ook in Denemarken. Ze kon niet eens tarbot *à la sauce hollandaise* maken!' Ze kwebbelde elegant verder en speelde met de broche op haar trui. 'Maar ondanks het feit dat ik haar moest vervangen door Fru Martensson, smeekte ze me om haar niet te ontslaan. En om Clara te weerhouden van iets wat ze zich in het hoofd heeft gezet is de kracht van een olifant nodig. Wel, zoals u ziet, ik ben geen olifant, Madam Carlsen. Toen de arme ziel me vertelde dat ze nooit van een andere man had gehouden dan van Lord Byron, die nota bene al meer dan honderd jaar dood is, heb ik haar uit de keuken gehaald en tot mijn secretaresse gemaakt. En daar is ze wél goed in. Ik moet bekennen dat ik er geen dag spijt van heb gehad. Al wil het wel eens botsen.' Ze glimlachte ietwat dubbelzinnig. 'Clara bleek namelijk een uitstekende tovenaarsleerling.' Ze keek me aan op een samenzweerderige manier en veranderde abrupt van onderwerp. 'Zegt u eens, wie waren die kunstmakers eigenlijk, Madam Carlsen?'

Ik noemde een paar namen. Ze luisterde geduldig, af en toe knipperend met haar ogen onder de donkere wenkbrauwen, een enkele naam deed haar haast onmerkbaar glimlachen, en ten slotte leunde ze zichtbaar tevreden achterover. Met haar rechterhand tokkelde ze op het tafeltje. 'Ach, werkelijk? Wat is

de wereld toch klein. Maar het pleit voor u. Hebben zij u wél getuigschriften gegeven?’ Dat hadden ze niet. ‘Dacht ik al’, zuchtte ze. ‘Altijd even slordig, die artiesten.’ Haar bleke lippen openden zich, ik zag het begin van een binnenpretje, kennelijk iets grappigs wat ze zich herinnerde.

‘Ik kan natuurlijk proberen om bij hen zo snel mogelijk wat schriftelijke referenties te krijgen’, probeerde ik, nu pas beseffend dat ik dat eerder had moeten doen.

Mevrouw Blixen wuifde mijn opmerking met een licht handgebaar weg, zoals actrices dat doen als ze een nuffige dame moeten spelen. ‘Hun namen volstaan. De heren mogen dan laks en ietwat onzorgvuldig zijn, maar ik weet dat ze zeer hechten aan kwaliteit. Zij hebben u vast geleerd dat koken en maaltijden verzorgen meer is dan alleen maar zorgen dat er eten op tafel komt. Dat u in hun keuken hebt mogen staan en in hun potten roeren is voor mij voldoende referentie. En ik neem aan dat u eerlijk en trouw bent? Dat zijn voor mij de belangrijkste kwaliteiten van een bediende. Zelfs domheid en koppigheid kan ik dan nog tolereren.’

Ze wachtte mijn antwoord niet af en gaf me de documenten terug. Kennelijk vond ze dat er genoeg gepraat was. Deze vrouw had niets onderdanigs, hoewel ik ook niet kon zeggen dat ze me zonder respect behandelde. Ik was opgelucht dat het hierbij bleef, al had ik zelf nog willen vragen waarom ze prijs stelde op verpleegkundige ervaring. Maar ik besloot af te wachten tot ze er zelf over begon. Dat deed ze niet. De vrouw stond op en kondigde een rondleiding door het huis aan. ‘Het is allemaal niet zo modern,’ – weer die neerbuigende toon – ‘maar dit is tenslotte Rungstedlund. Het is een eer om hier te mogen wonen en leven en dat is veel meer waard dan al die nieuwerwetse onzin.’

Ten slotte liet ze me twee eenvoudig gemeubelde kamers en een bescheiden keukentje aan de voorkant van het huis zien.